

Sebastian Tynkkynen ps

## **Kirjallinen kysymys Suomen toiminnasta YK:n ihmisoikeusneuvostossa liittyen Kiinan ihmisoikeusrikkomuksiin uiguurivähemmistöä kohtaan**

### **Eduskunnan puhemiehelle**

Kiinan sortotoimet maan uiguurivähemmistöä kohtaan ovat jo usean vuoden ajan olleet kansainvälisen yhteisön tiedossa. Vaikka Kiina pyrkii pimentämään todellista toimintaansa, raportit ja tietovuodot ovat paljastaneet tärkeää tietoa ihmisoikeusrikkomuksista, joita Kiina on kohdistanut maan uiguurivähemmistöä kohtaan. On arvioitu, että Kiina on sulkenut pidätyskeskuksiin, leireihin ja vankiloihin yhdestä kahteen miljoonaa uiguuria. Kiina itse on pyrkinyt johtamaan kansainvälistä yhteisöä harhaan nimittämällä näitä paikkoja "uudelleenkouluksiksi", joissa väitetysti pyritäisiin kitkemään ääriajattelua islaminuskaisilta uiguureilta.

Tuore YK:n ihmisoikeusasioiden korkean edustajan toimiston (OHCHR) raportti vahvistaa aiempia käsityksiä Kiinan tekemistä rikkomuksista. Raportissa todetaan uskottaviksi väitteet, joiden mukaan pidätyskeskuksissa tapahtuu toistuvaa kidutusta, pakotettuja lääketieteellisiä toimenpiteitä ja seksuaaliväkivaltatapauksia. Raportin mukaan Kiina on vastuussa vakavista ihmisoikeusrikkomuksista ja mahdollisesti myös rikoksista ihmisyyttä vastaan. Kiinan on kerrottu yrittäneen estää raportin julkaisua.

Vuosien mittaan eri yhteyksissä paljastuneet yksityiskohtaiset tiedot uiguurien kohtelusta ovat järkyttäviä. Esimerkiksi BBC on julkaissut tietoja, joiden mukaan uiguurileireillä tapahtuu joukkoraiskauksia ja kiduttamista sähköshokein. Useat mediat ovat myös kertoneet uiguurinaisten kokemista pakkosterilisaatioista. Kidutusmetodeina on kerrottu olleen muun muassa kahlitsemista, vesikidutusta ja vangin ripustaminen kattoon roikkumaan. Jotta uiguuri on joutunut pidätetyksi, ei tämän todellisuudessa ole tarvinnut syyllistyä rikkomuksiin. Esimerkiksi Yle on kertonut, että pidätyksen syyksi on riittänyt parta tai huivin käyttö. Pidätetyksi on saattanut myös joutua pelkästään sillä perusteella, että on sukua jo aiemmin pidätetylle.

On myös huomioitavaa Suomen näkökulmasta, että maassamme asuu uiguuripakolaisista muodostuva vähemmistö, johon kuuluvien on epäilty joutuneen Kiinan harjoittaman pakolaisvakoi-lun kohteeksi. Ilmiö ulottuu siis hyvin paljon laajemmalle kuin pelkästään suljettujen leirien sisäpuolelle. Uiguurien kohtaama sorto koskee vakavuudessaan kuitenkin koko kansainvälistä yhteisöä. Tähän tarttuu myös OHCHR:n tuore raportti. Raportissa todetaan, että uiguurien ihmisoi-keustilanne Kiinassa vaatii kiireellistä kansainvälistä huomiota niin koko laajalta yhteisöltä kuin YK:n järjestöiltä ja ihmisoikeusjärjestelmältäkin. Suomella on poikkeuksellinen tilaisuus vastata

## Kirjallinen kysymys KK 447/2022 vp

näihin raportissa esitettyihin vaatimuksiin, kun olemme jäsenenä YK:n ihmisoikeusneuvostossa kaksivuotiskaudella vuosina 2022—2024.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Millä tavoin Suomi tulee reagoimaan OHCHR:n raportin uiguurien ihmisoikeusloukkauksia koskeviin tietoihin ja vaatimuksiin toimiessaan YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenenä?*

Helsingissä 1.9.2022

Sebastian Tynkkynen ps